(๒๓)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ



ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๖๙ เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๖๘

วันที่ ๑๐ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง ศาลปกครองกลาง ผู้ร้อง

\- ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (นายขจรศักดิ์ เจริญโสภา) ในคดีหมายเลขดำที่ บ. ๓๐๙/๒๕๖๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นายขจรศักดิ์ เจริญโสภา ผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองกลางว่า ผู้ฟ้องคดีถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘ ว กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดยะลา ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดและกล้องส่องชนิดกลางคืนโดยวิธีพิเศษ มีพฤติการณ์เอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคาบางราย ทำให้เกิดความเสียหาย



อย่างร้ายแรงแก่ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งสำนวนการไต่สวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติชี้มูลความผิด โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และในการพิจารณาโทษทางวินัยให้ถือสำนวนการไต่สวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย รวมทั้งสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๘๒๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติชี้มูลความผิดและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งลงโทษ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไต่สวนและมีมติชี้มูลความผิดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แล้ว คำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางขอให้เพิกถอนคำสั่งและมติชี้มูลความผิดดังกล่าว รวมทั้งคืนสิทธิและประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองกลาง ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม กำหนดระยะเวลาดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสองปีและขยายระยะเวลาออกไปไม่เกินสามปี ทำให้การดำเนินการทางวินัยล่าช้าและเป็นช่องทางเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องหรือประวิงคดี นำมาซึ่งการทุจริตซ้อนการทุจริต อีกทั้งทำให้เกณฑ์การลงโทษทางวินัยกรณีล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ ไปแล้วมีความแตกต่างกันระหว่างผู้ถูกกล่าวหาที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปก่อนกับพ้นหลังวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ทั้งที่กระทำความผิดในคดีเดียวกัน ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ประสบความสำเร็จ และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง บัญญัติให้วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับเป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ และนำไปใช้บังคับกับสำนวนคดีที่พ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ ไปแล้ว ทำให้ระยะเวลาการไต่สวนขยายออกไป ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่มีประสิทธิภาพ ล่าช้า รวมทั้ง



ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในการขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด และเป็นการนำกฎหมายมาใช้บังคับเป็นโทษแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลปกครองกลางเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง หรือไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง อย่างไรก็ดี ส่วนที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๖๓ และมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง เป็นบททั่วไปที่วางหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ มิได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิ



หรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ กำหนดหน้าที่ของรัฐในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๕๑ ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ส่วนมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม มิได้เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ มิได้ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะโต้แย้งหรือกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรานี้ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่ เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ให้นำพยานหลักฐานในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๖๖ (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๖) เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๖๖ (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๖๗) และเรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๗ (คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๘) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องมารวมสำนวนเพื่อใช้ในการพิจารณาวินิจฉัย และอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสาร สรุปได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มีเจตนารมณ์ในการกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเรื่องกล่าวหาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สุจริต และเที่ยงธรรม ใช้บังคับกับเรื่องกล่าวหาทุกประเภทโดยมิได้เลือกปฏิบัติ แม้การดำเนินการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยจะล่วงพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยต่อไปตามมาตรา ๔๘ วรรคห้า ส่วนมาตรา ๑๙๒ เป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริง



และรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการและดำเนินการไปแล้วโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง บัญญัติให้ต้องดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้เริ่มนับระยะเวลาไต่สวนใหม่ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ

๒. การไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางอาญาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ ประกอบมาตรา ๔๘ บัญญัติให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ขยายอายุความทางอาญา ส่วนการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้ถูกกล่าวหายังคงมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ ผลของการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยย่อมผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนที่จะต้องดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ และผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่จำต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไปตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม



ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากรัฐธรรมนูญบัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม รวมทั้งเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งไว้ อีกทั้งบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ จึงเป็นการสมควรบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหา



หรือไม่ ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่จำเป็นต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน" วรรคสาม บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกเท่าที่จำเป็นก็ได้" ส่วนมาตรา ๑๙๒ เป็นบทบัญญัติในบทเฉพาะกาล วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้" และวรรคสอง บัญญัติว่า "การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ"



ข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความล่าช้า เป็นช่องทางเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องหรือประวิงคดี นำมาซึ่งการทุจริตซ้อนการทุจริต อีกทั้งทำให้เกณฑ์การลงโทษทางวินัยกรณีที่ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ ไปแล้วมีความแตกต่างกันระหว่างผู้ถูกกล่าวหาที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปก่อนกับที่พ้นหลังวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ทั้งที่กระทำความผิดในคดีเดียวกัน ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ประสบความสำเร็จ เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยเรื่องกล่าวหาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เที่ยงธรรม เพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาคดีในระยะเวลาที่เหมาะสม และแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการไต่สวน แต่เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้กำหนดระยะเวลาการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยไว้ ประกอบกับการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าจะชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ กฎหมายจึงบัญญัติกระบวนการ ขั้นตอน และกรอบระยะเวลาการไต่สวนตามมาตรา ๔๘ เพื่อเป็นมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเที่ยงธรรม ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสองปี เนื่องจากความยุ่งยากซับซ้อนของข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามปี ซึ่งเป็นเงื่อนไขทางกฎหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถขยายระยะเวลาได้ตามสมควร โดยต้องพิจารณาเหตุผลในแต่ละกรณีเท่าที่จำเป็น ไม่อาจใช้ดุลพินิจขยายระยะเวลาได้ตามอำเภอใจ เพื่อเป็นกรอบทางกฎหมายในการใช้อำนาจไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยในส่วนการดำเนินคดีอาญา แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลความผิดล่วงพ้นกำหนด



ระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสามแล้วก็ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยและไม่เป็นเหตุให้สิ้นสุดการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยยังคงมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปได้ภายใต้กำหนดอายุความอาญาตามมาตรา ๔๘ วรรคห้า ที่บัญญัติว่า “ภายใต้กำหนดอายุความ เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวน และมีความเห็น หรือวินิจฉัย หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ...” และมาตรา ๙๘ วรรคสาม ตอนท้ายที่บัญญัติว่า “... แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป” ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากจะมีกำหนดระยะเวลาการไต่สวนตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสามแล้ว การลงโทษทางวินัยยังต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๙๘ ถึงมาตรา ๑๐๑ ซึ่งบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ แล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่จำต้องถูกผูกพันตามสำนวนการไต่สวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย นอกจากนี้ การดำเนินการไต่สวนผู้ถูกกล่าวหาที่พ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการเพราะเหตุใด ๆ นอกจากถึงแก่ความตาย มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนเพื่อดำเนินคดีอาญา ดำเนินการทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แล้วแต่กรณี ต่อไปได้ ดังนั้น แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการไปแล้วในระหว่างการไต่สวนยังไม่เสร็จสิ้นก็ตาม แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีอำนาจดำเนินการไต่สวนต่อไปภายใต้กำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ สำหรับการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาในกรณีที่กระทำความผิดร่วมกันแต่จะถูกลงโทษทางวินัยแตกต่างกันหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนย่อมต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำ ซึ่งเป็นคนละส่วนกับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและ



วรรคสาม ที่เป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดระยะเวลาการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ส่วนการดำเนินการไต่สวนเรื่องใดจะเสร็จเร็วหรือช้าเป็นไปตามข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่อง มิใช่ปัญหาที่เกิดจากเนื้อหาของกฎหมายที่มุ่งให้มีกรอบระยะเวลาการไต่สวนที่ชัดเจน ระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม จึงเหมาะสมเพียงพอที่ทำให้การไต่สวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่เป็นช่องทางเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องหรือประวิงคดี ไม่นำมาซึ่งการทุจริตซ้อนการทุจริต ทั้งเป็นบทบัญญัติในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง บัญญัติให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปและต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทำให้ระยะเวลาขยายออกไป ส่งผลให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ เป็นบทเฉพาะกาลเพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับอย่างต่อเนื่องและไม่เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย แม้การกำหนด



ระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จะมีเจตนารมณ์เพื่อเร่งรัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องกล่าวหาให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม แต่เนื่องจากเรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้และอยู่ในระหว่างดำเนินการก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ มีปริมาณมาก และยุ่งยากซับซ้อน อาจก่อให้เกิดปัญหาในช่วงเปลี่ยนผ่าน จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บทบัญญัติมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง จึงบัญญัติให้ต้องดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ ที่กำหนดระยะเวลาในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้อย่างชัดเจน เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้เริ่มนับระยะเวลาไต่สวนใหม่ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เพื่อให้การทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นไปอย่างต่อเนื่องภายในกรอบระยะเวลาดังกล่าวและบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการอำนวยความยุติธรรมแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง หาได้มีผลเป็นการให้อำนาจหรือขยายระยะเวลาให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาในการวินิจฉัยชี้มูลความผิดเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งลงโทษแก่บุคคลดังกล่าวได้เป็นกรณีพิเศษหรือแตกต่างไปจากที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้ เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกผูกพันตามระยะเวลาการไต่สวนตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม กับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีผลใช้บังคับ

เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๖๙)

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสราวุธ ทรงศิวิไล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ